จากรางวัลโนเบลสาขาเศรษศาสตร์ปี 2562 สู่การใช้นวัตกรรมทางเศรษฐศาสตร์
เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในประเทศไทย

สถาบันวิจัยเศรษฐกิจ
ป๋วย อึ๊งภากรณ์

ทิศทางการนำนวัตกรรมทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการประเมินผล และยกระดับแนวทางการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา

ดร.ไกรยส ภัทราวาท

รองผู้จัดการกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา และ

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

สถาบันวิจัยเศรษฐกิจ
ป๋วย อึ๊งภากรณ์
PIER
กสศ

J-PAL
ABDUL LATIF JAMEEL POVERTY ACTION LAB

ตัวอย่างมาตรการเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ด้านอุปสงค์

มาตรการลดต้นทุนการเข้าสู่การศึกษา
(Reduce Costs of Education)

1. เงินอุดหนุนแบบมีเงื่อนไข (CCT)
2. เงินอุดหนุนแบบมีเงื่อนไขเพื่อแจ้งเตือน (LCT)
3. อาหารเช้า เครื่องแบบ และการเดินทางแบบมีเงื่อนไข (NCT)
4. เงินอุดหนุนแบบไม่มีเงื่อนไข (UCT)
5. การขจัดปัญหาสุขภาพ (ถ่ายพยาธิ แร่ธาตุ อาหารเสริม)

มาตรการเพิ่มมูลค่าของการศึกษา ในสายตาเด็กและครอบครัว
(Increasing Perceived Benefits of Education)

1. เพิ่มการรับรู้ของครอบครัวต่อผลการตอบแทนของการศึกษาบุตรหลานในอนาคต
2. ส่งเสริมความมุ่งมั่นต่ออนาคตของผู้เรียน (Aspiration)
3. ค้นหาและแนะแนวผู้เรียนยากจนและด้อยโอกาส ที่ประเมินโอกาสสำเร็จการศึกษาตนเองต่ำ
4. การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
5. มาตรการแก้ไขอุปสรรคทางการศึกษาของเด็กผู้หญิง

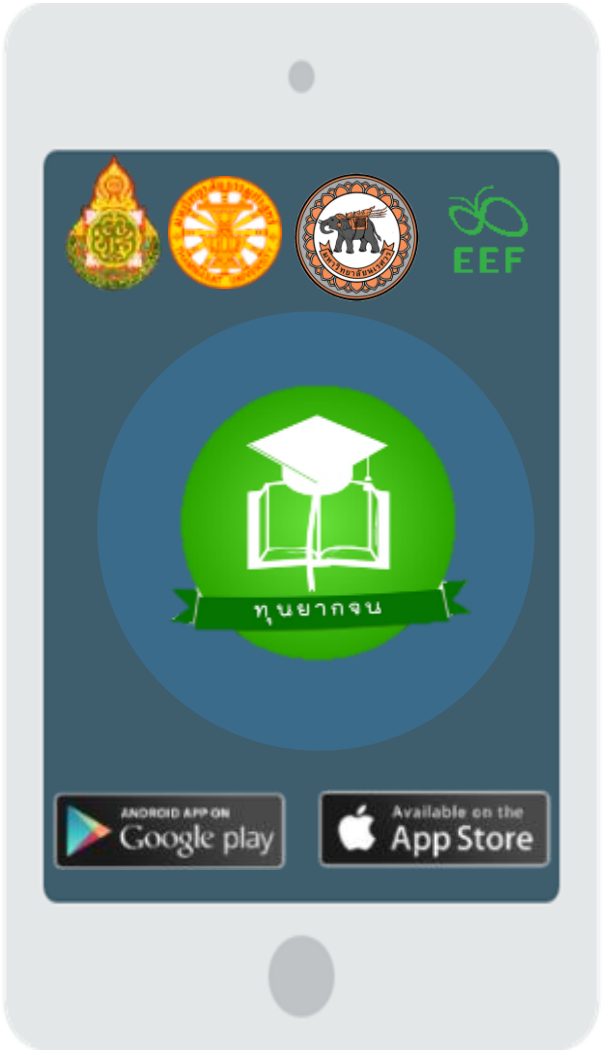
Demand-side Intervention for Equitable Education - Access

Demand-side Intervention for Equitable Education – Beyond Access

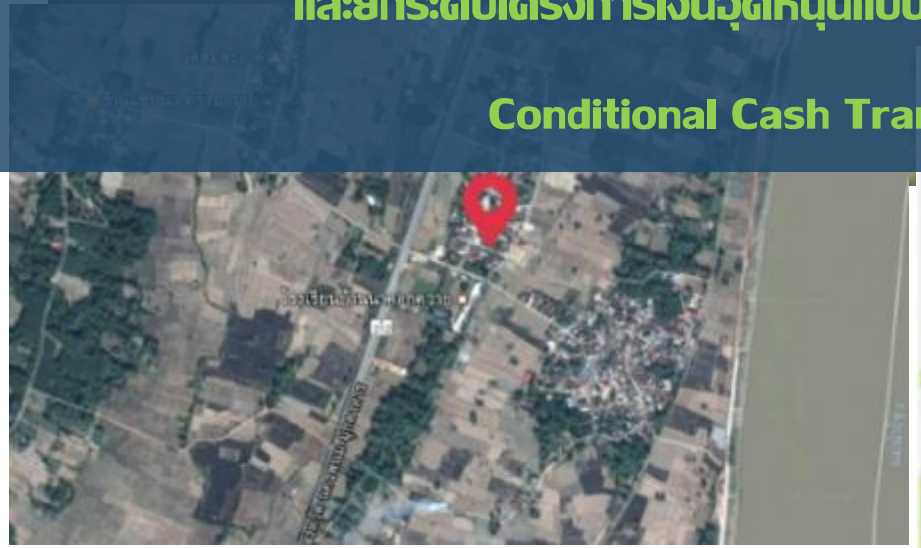
สถาบันวิจัยเศรษฐกิจ
ป๋วย อึ๊งภากรณ์

การนำนวัตกรรมทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการประเมินผล และยกระดับโครงการเงินอุดหนุนแบบมีเงื่อนไข (ทุนเสมอภาค)

Conditional Cash Transfer (CCT)

https://www.youtube.com/watch?v=JAdgfJXLeEs

กลุ่มเป้าหมายของโครงการเงินอุดหนุนแบบมีเงื่อนไข (ทุนเสมอภาค) ปีการศึกษา 2562

รวมกลุ่มเป้าหมาย สพฐ. = 648,632 คน

กลุ่มเป้าหมายเดิม : ระดับประถมศึกษา – ม.ต้น 77 จังหวัด = **620,937** คน

กลุ่มเป้าหมายใหม่ : ระดับอนุบาล 10 จังหวัด = **27,695** คน

10 จังหวัดต้นแบบ
เชียงใหม่ เชียงราย ขอนแก่น ร้อยเอ็ด กาญจนบุรี นนทบุรี สระแก้ว ภูเก็ต สุราษฎร์ธานี ยะลา

กลุ่มเป้าหมายใหม่ : ระดับอนุบาล – ม.ต้น 10 จังหวัด = **129,718** คน

- อนุบาล จำนวน **5,539** คน
- ประถมศึกษา จำนวน **87,728** คน
- ม.ต้น จำนวน **36,451** คน

กลุ่มเป้าหมายใหม่ : ระดับอนุบาล – ม.ปลาย 18 จังหวัด = **26,520** คน

- อนุบาล จำนวน **7,196** คน
- ประถมศึกษา จำนวน **18,196** คน
- ม.ต้น จำนวน **842** คน
- ม.ปลาย จำนวน **286** คน

รวมจำนวนนักเรียนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมดประมาณ **804,870** คน

สถาบันวิจัยเศรษฐกิจ
ป๋วย อึ๊งภากรณ์

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสนับสนุนกระบวนการคัดกรองนักเรียนยากจนแบบดิจิตอล

1.ครูนัดหมายผู้ปกครองเพื่อลงพื้นที่เยี่ยมบ้านนักเรียน

2. สอบถามข้อมูลและบันทึกรายละเอียดตามแบบฟอร์ม นร.01

3. ถ่ายภาพบ้าน เช็คอินบ้านนักเรียน

4. นำข้อมูลสถานะครัวเรือน ให้เจ้าหน้าที่รัฐรับรองสถานะครัวเรือน

กระบวนการคัดกรองด้วยเครื่องมือ Proxy Means Tests

1) ข้อมูลรายได้เฉลี่ยสมาชิกครัวเรือน
ไม่เกิน 3,000 บาท/คน/เดือน

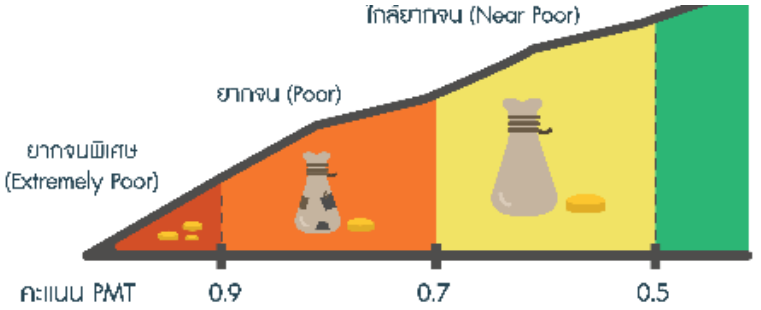
2) ข้อมูลสถานะครัวเรือน 8 ด้านได้แก่

- **2.1 ครอบครัวมีภาระพึ่งพิง** เช่น มีคนพิการ และผู้สูงอายุเกิน 60 ปี — **เป็นพ่อ/แม่เลี้ยงเดี่ยว มีคนอายุ 15-65 ปีที่ว่างงาน**
- **2.2 สภาพที่อยู่อาศัยทรุดโทรม** ไม่มั่นคงปลอดภัย — **ไม่มีห้องส้วมในบ้าน หรือบริเวณบ้าน**
- **2.3 ไม่มียานพาหนะ** — **หรือมียานพาหนะที่มีอายุการใช้งานมากกว่า 15 ปีขึ้นไป พร้อมระบุประเภทรถยนต์**
- **2.4 ไม่มีที่ดินทำกิน** หากเป็นเกษตรกร ต้องมีที่ดินทำกิน ไม่เกิน 1 ไร่ — **ต้องมีที่ดินทำกินได้ไม่เกิน 1 ไร่ หรือ มีที่ดินทำกินได้ 1-5 ไร่**
- **2.5 การอยู่อาศัย** บ้านตนเอง บ้านเช่า
- **2.6 แหล่งน้ำดื่ม/น้ำใช้** (น้ำบ่อ/น้ำฝน/น้ำประปาภูเขา/แม่น้ำลำธาร) น้ำบาดาล น้ำประปา อื่นๆ
- **2.7 แหล่งไฟฟ้าหลัก**
- **2.8 ของใช้ในครัวเรือน** โทรทัศน์ ตู้เย็น เครื่องซักผ้า คอมพิวเตอร์ แอร์

นักเรียนยากจนพิเศษ : หมายถึง นักเรียนในครัวเรือนมีสมาชิกมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อเดือน ไม่เกิน 3,000 บาท และมีคะแนนความยากจนทุนทรัพย์ (PMT) มากกว่า 0.9 ขึ้นไป

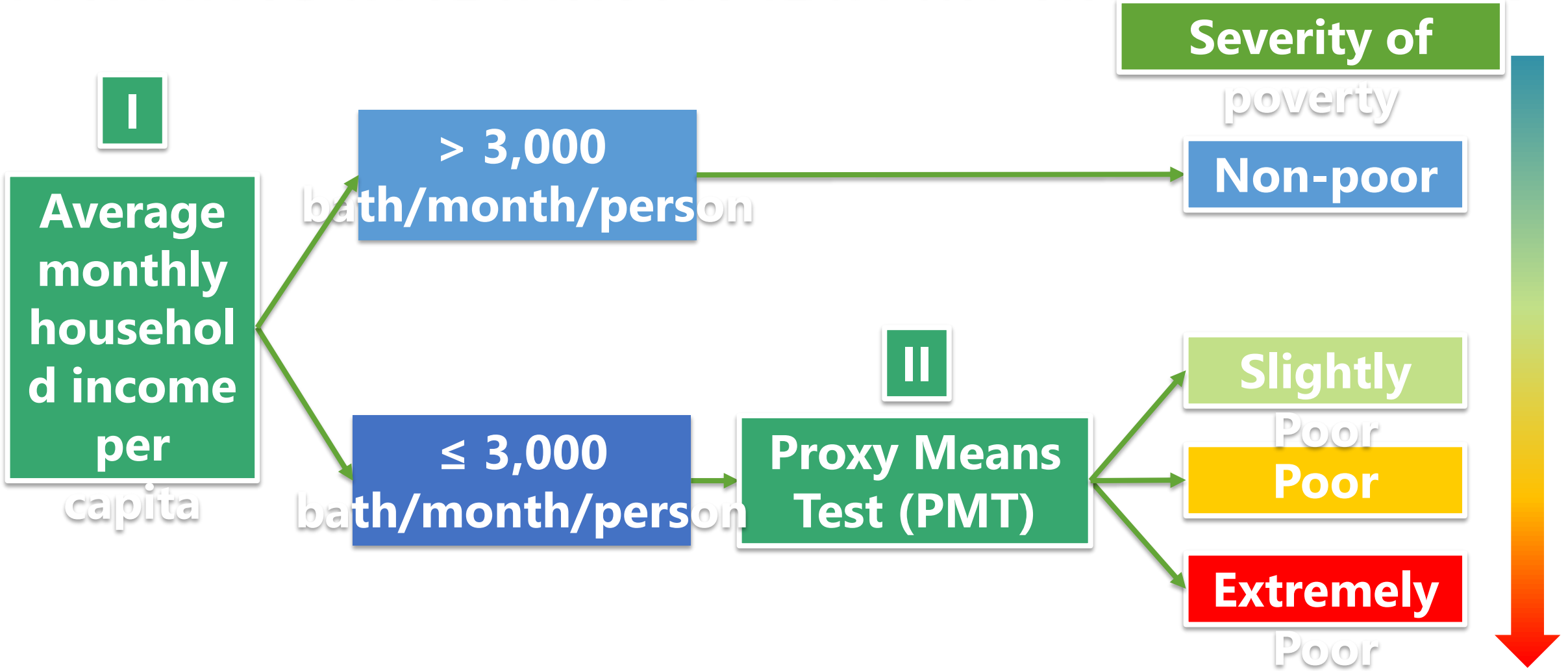
ข้อมูลทั้ง 2 ประเภท จะถูกนำมาประมวลผลด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อหาคะแนนความยากจนของนักเรียนแต่ละคน

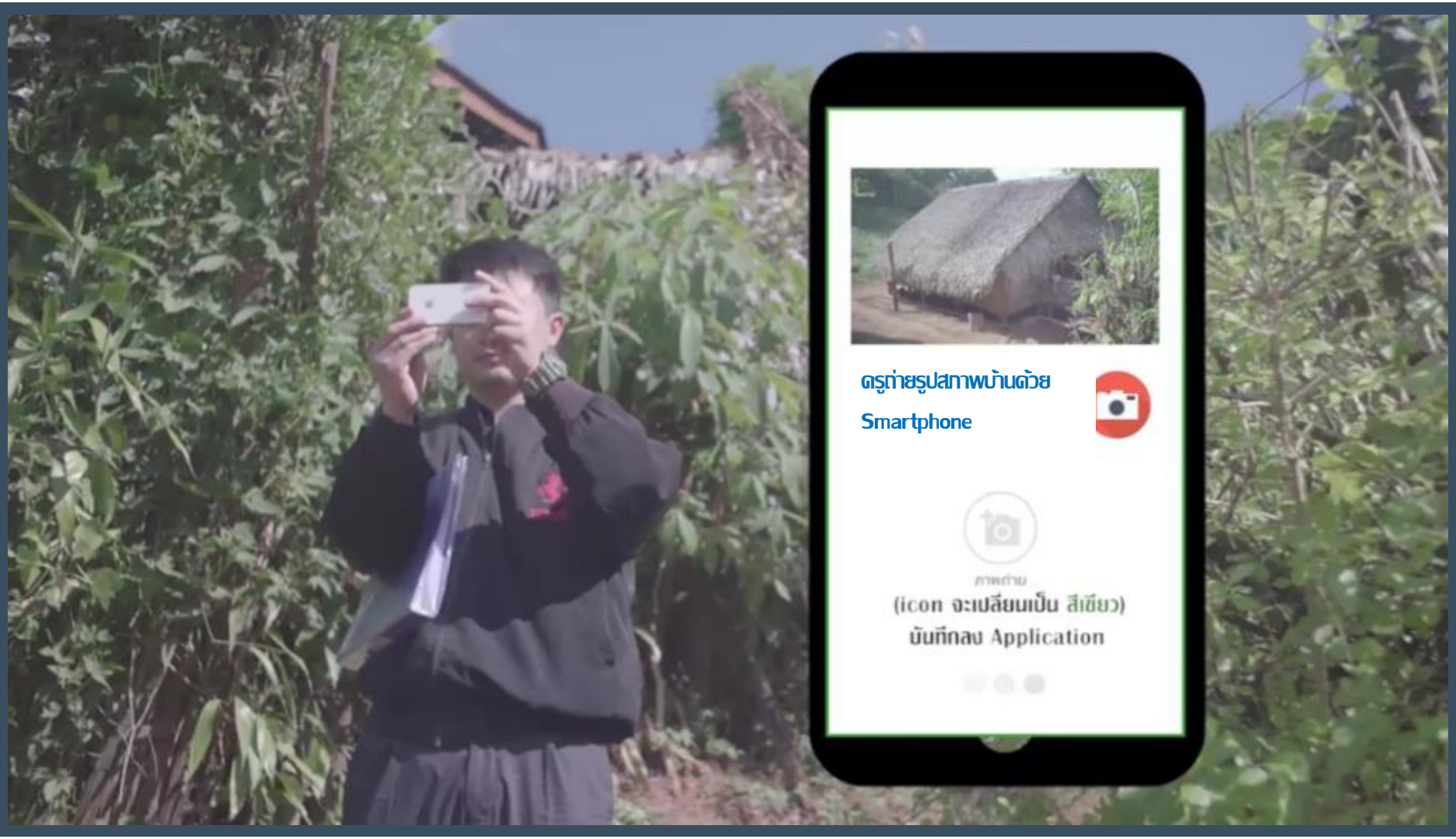

เกณฑ์การคัดกรองคะแนน PMT

0.51 - 0.70	ใกล้จน (Near Poor)
0.71 - 0.90	ยากจน (Poor)
0.91 - 1.00	**ยากจนพิเศษ (Extremely Poor)**

การคัดกรองด้วยเกณฑ์รายได้ และสถานะครัวเรือน

ครูถ่ายรูปสภาพบ้านด้วย
Smartphone
(icon จะเปลี่ยนเป็น สีเขียว)
บันทึกลง Application

Example of Poor Students' household

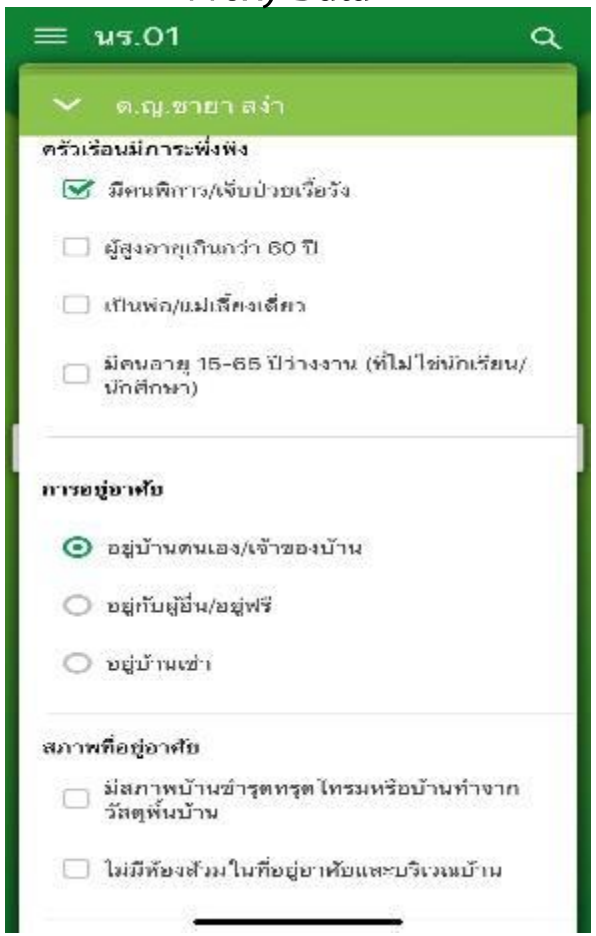

กระบวนการเก็บข้อมูล และการรับรอง 3 ฝ่ายด้วย Smart Phone

Student List

Proxy Data

Housing Condition/
Location (lat/long)

Community-based
data verification

สถาบันวิจัยเศรษฐกิจ
ป๋วย อึ๊งภากรณ์

การมอบทุนเสมอภาค 2 รูปแบบ (โอนเข้าบัญชี – เงินสด)

15%

OR

85%

Receipt (cash payment)

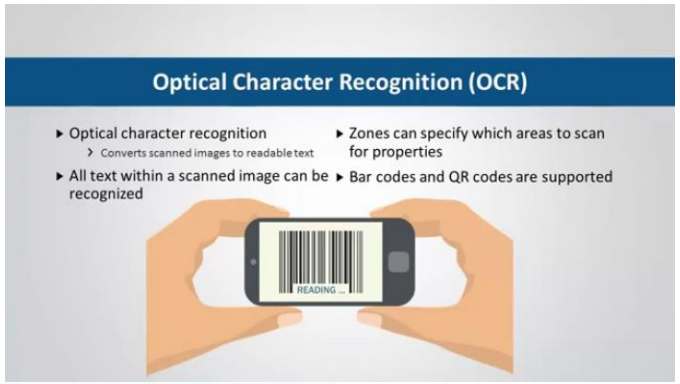
Face Recognition

- Parent (ID card vs Group)
- Student (Profile vs Group)
- Director (Profile vs Group)

Optical Character Recognition (OCR)

- Parent Citizen ID / Name

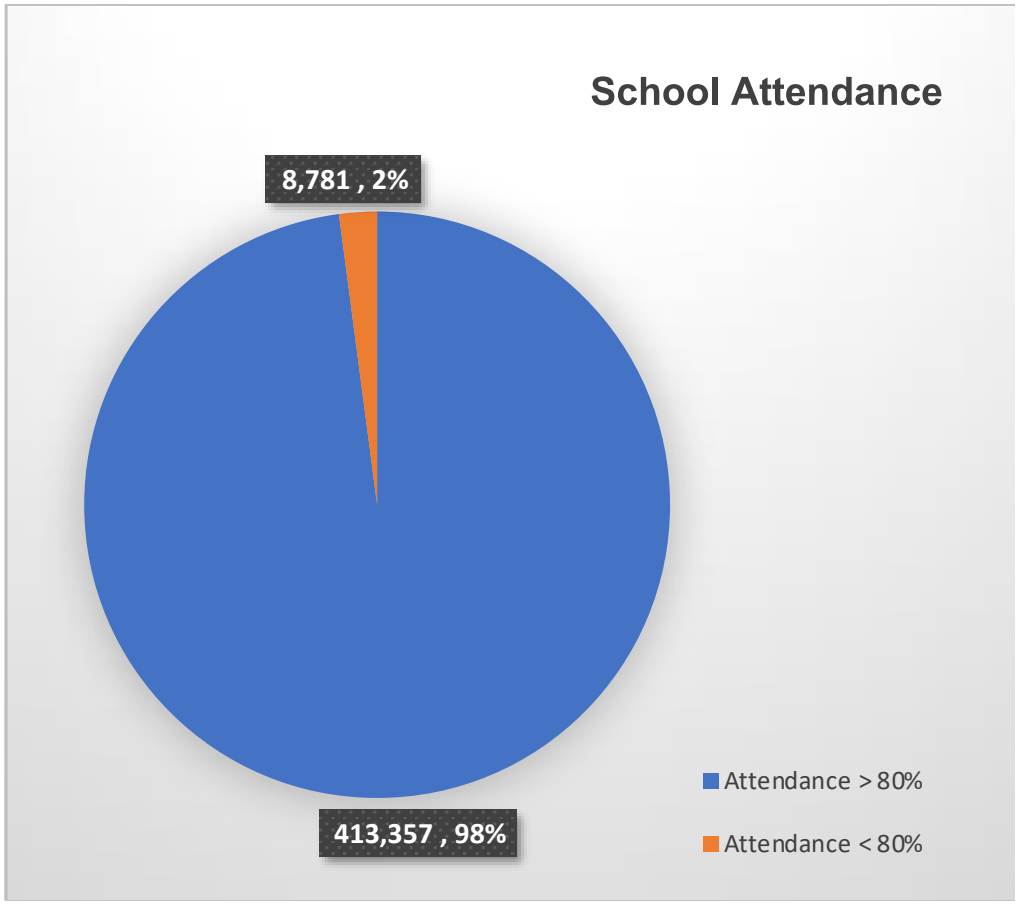
การติดตามเงื่อนไขการรับทุนเสมอภาค

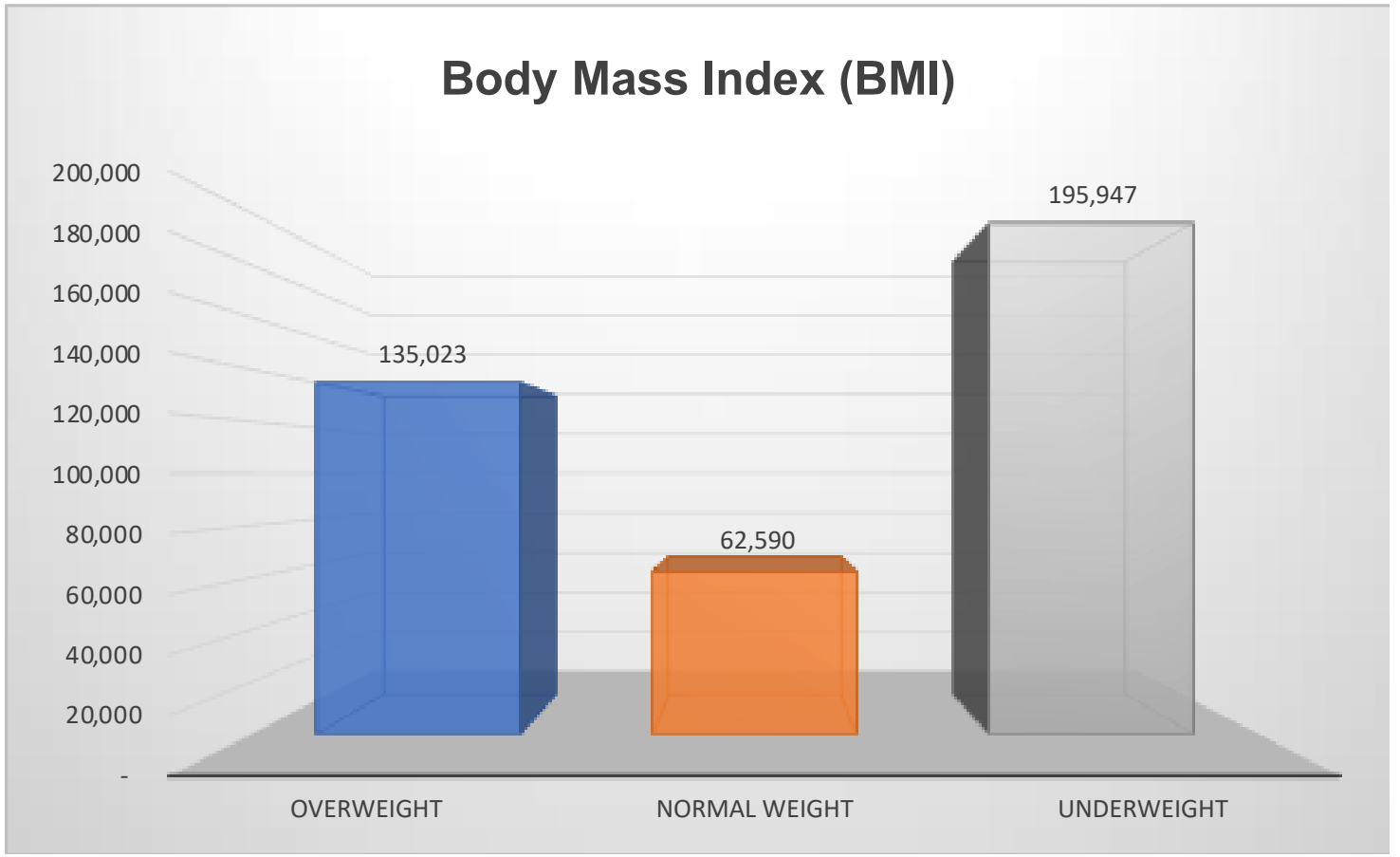

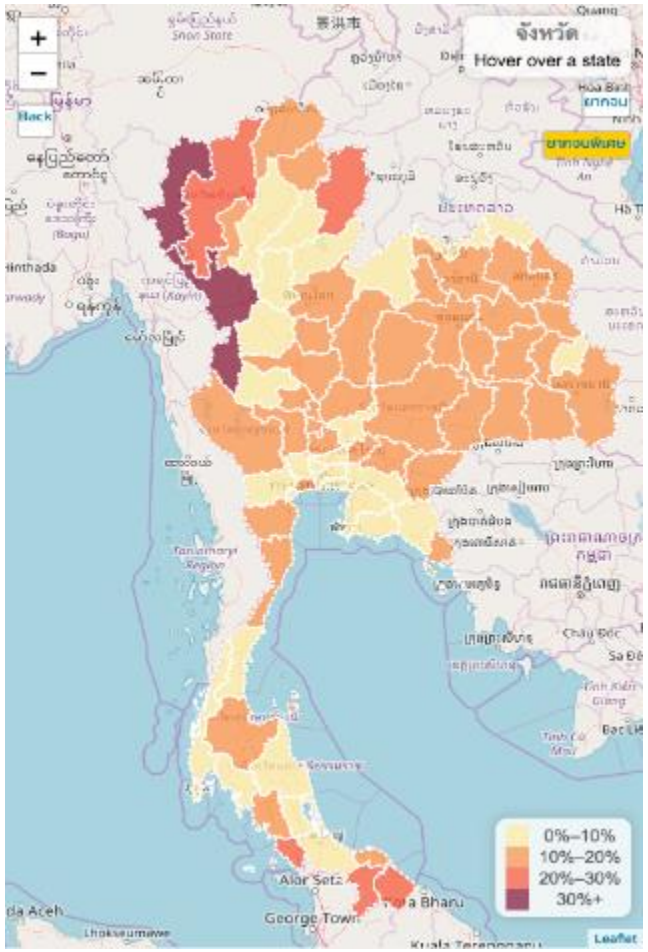

ข้อมูลผลการติดตามนักเรียนทุนเสมอภาค สพฐ. 600,000 คน ภาคการศึกษา 2/2561

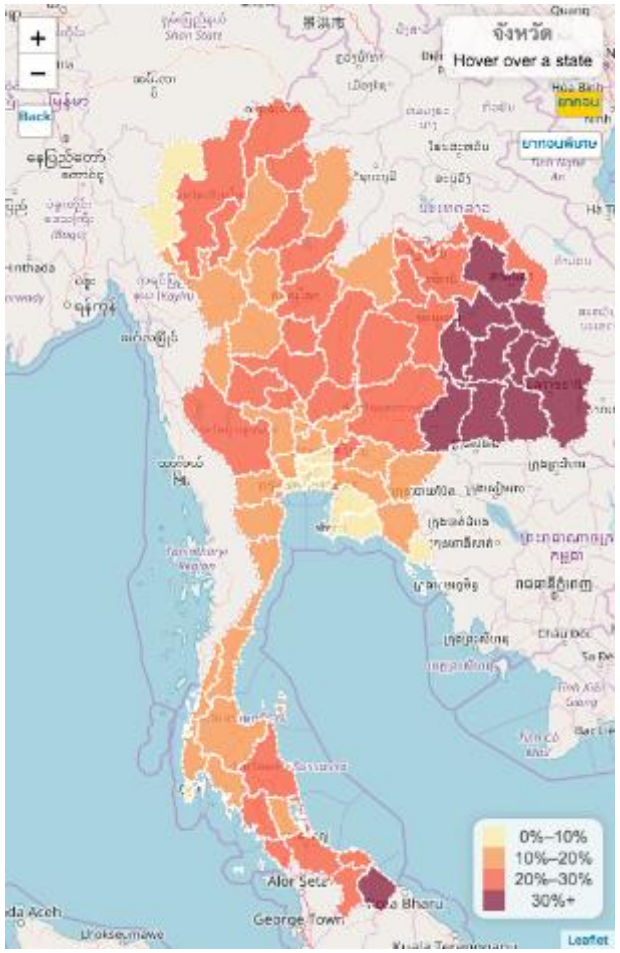

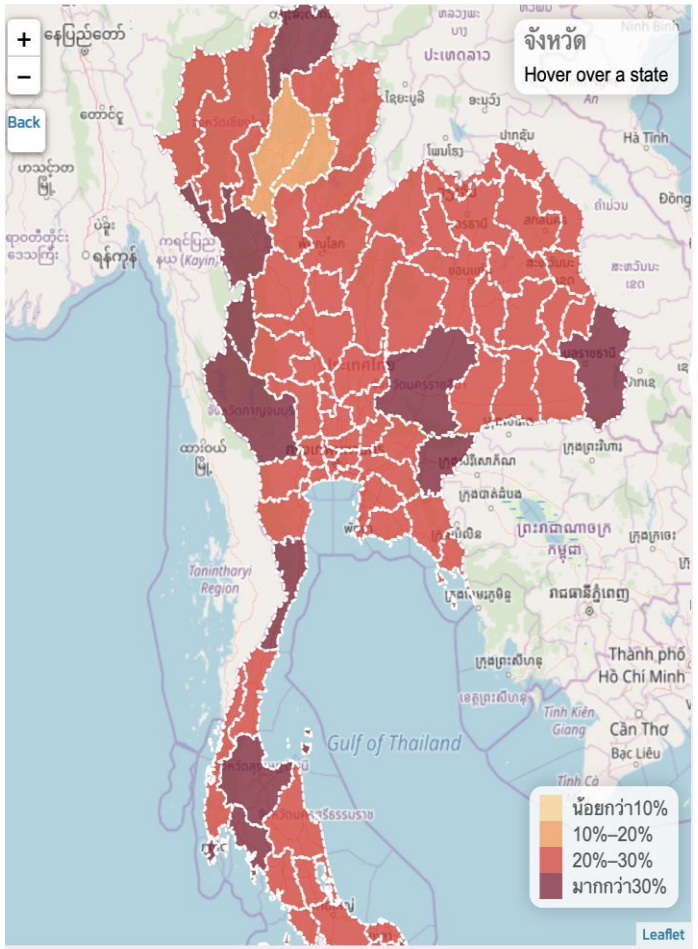
Data Visualization - iSEE.eef.or.th

นักเรียนยากจนพิเศษ

นักเรียนยากจน

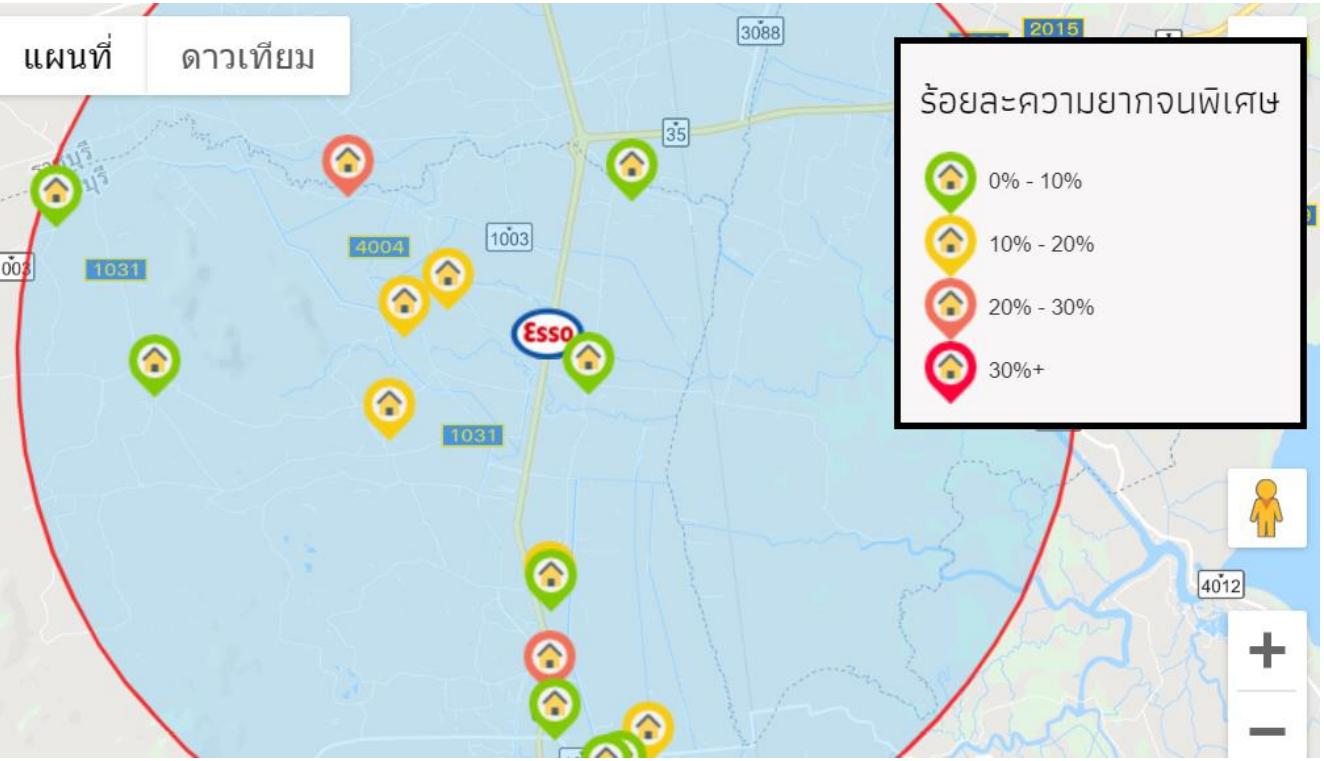

เด็กเยาวชนนอกระบบการศึกษา

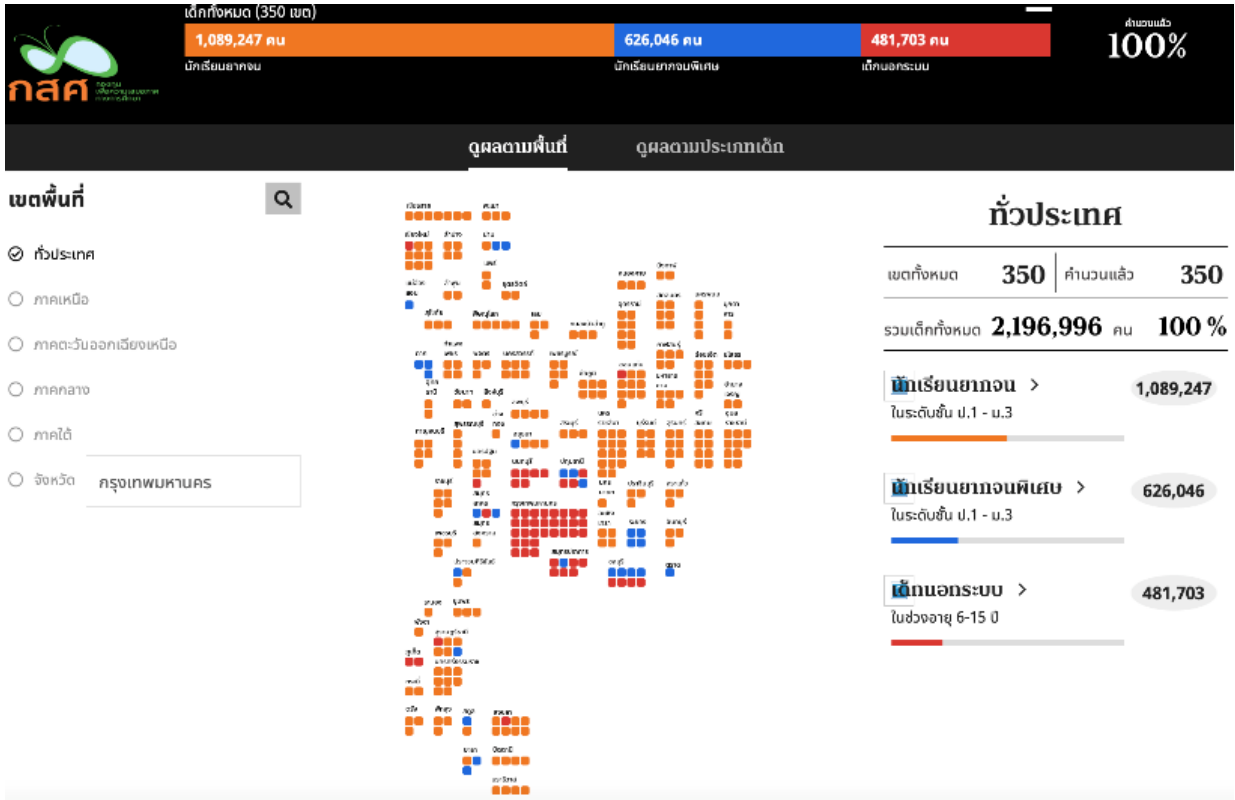
สถาบันวิจัยเศรษฐกิจ
ป๋วย อึ๊งภากรณ์
PIER
กสศ

Data Visualization for Fund Raising

https://www.eef.or.th/donate/

Data Visualization for Politician/Voters

ความร่วมมือทางวิชาการ

เพื่อนำนวัตกรรมการประเมินผลมาสนับสนุนการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาในประเทศไทย

ปีการศึกษา 1/2563*

J-PAL
ABDUL LATIF JAMEEL POVERTY ACTION LAB

EEF

J-PAL
ABDUL LATIF JAMEEL POVERTY ACTION LAB

Course Offerings | Blog | Careers | For Affiliates

EVALUATIONS RESEARCH RESOURCES PO

About Offices Sectors

Affiliated Professors

Our affiliates are professors at 62 universities who conduct randomized evaluations around the world to design, evaluate, and improve programs and policies aimed at reducing poverty, and publish the results of these evaluations in high-quality economics journals. They set their own research agendas, raise funds to support their evaluations, and work with J-PAL staff on research, policy outreach, and training.

All Regions All Sectors

J-PAL: Over 110 affiliated researchers and 600 projects in 64 countries

ประเมิน
เพื่อพัฒนาโครงการ CCT ในประเทศไทย

สถาบันวิจัยเศรษฐกิจ
ป๋วย อึ๊งภากรณ์

ตัวอย่างโจทย์วิจัย RCT

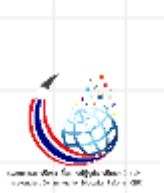
#1 –Conditionality

1. Unconditional Cast Transfer (UCT)
2. Labeled Cast Transfer (LCT)
3. Conditional Cash Transfer (CCT)
   1) Attendance
   2) BMI
   3) Learning outcome?
   4) Aspiration?

ตัวอย่างโจทย์วิจัย RCT

#2

การขยายผลสู่กลุ่มเป้าหมายใหม่ในอนาคต

5 Teachers who teach children and adolescents in Group 2 – 4

6 Poor Late Adolescents (Age 18-25) who need work-based skill training 0.15 million

2 million	2.3 million	7.1 million	2.4 million
1 Infant 0.77 million (40%)	3.1 Poor Students in kindergarten 0.61 million (26%)	Students in Compulsory School 6.9 million (97%)	3.3 Poor Students in High School (Gen/Vac) 0.36 mil (15%)
	2.1 Pre-school OOSC 0.23 million (10%)	3.2 Poor Students 1.8 million (25%); Disable Students 0.34 mil (5%); 2.2 Comp. School OOSC 0.2 million (3%)	4 Dropouts (After Grade 9) 0.24 million (10%)
Infant 0-2	Pre-school 3-5	Compulsory School Age 6 – 14	Adolescents 15 - 17

1

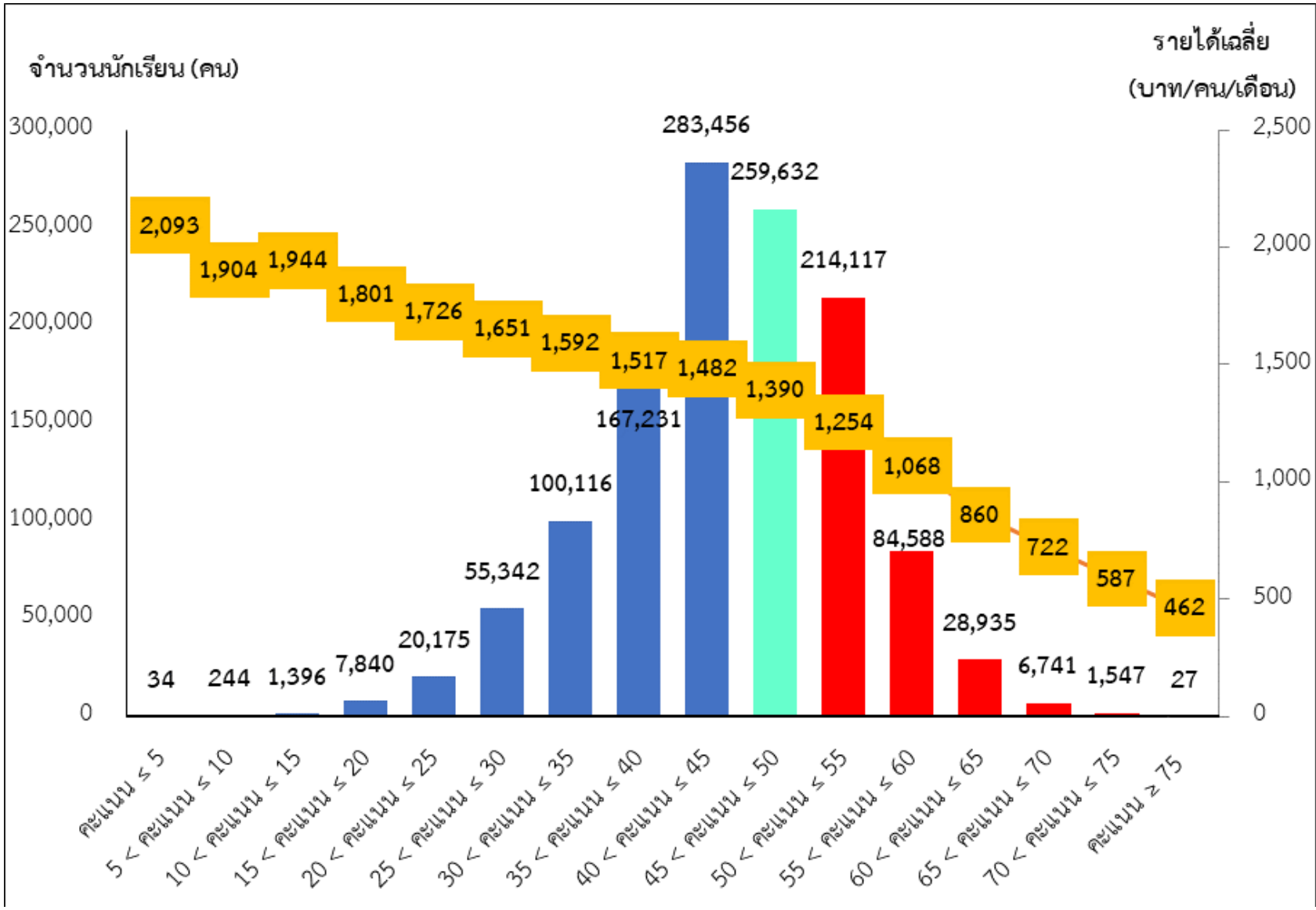
2

สถาบันวิจัยเศรษฐกิจ
ป๋วย อึ๊งภากรณ์
PIER
กสศ

ตัวอย่างโจทย์วิจัย RCT

#3 หากได้งบประมาณเพิ่มเติม ควรมี แนวทางการจัดสรรอย่างไร?

เพิ่มจำนวน/เพิ่มอัตรา?

สถาบันวิจัยเศรษฐกิจ
ป๋วย อึ๊งภากรณ์
PIER
กสศ

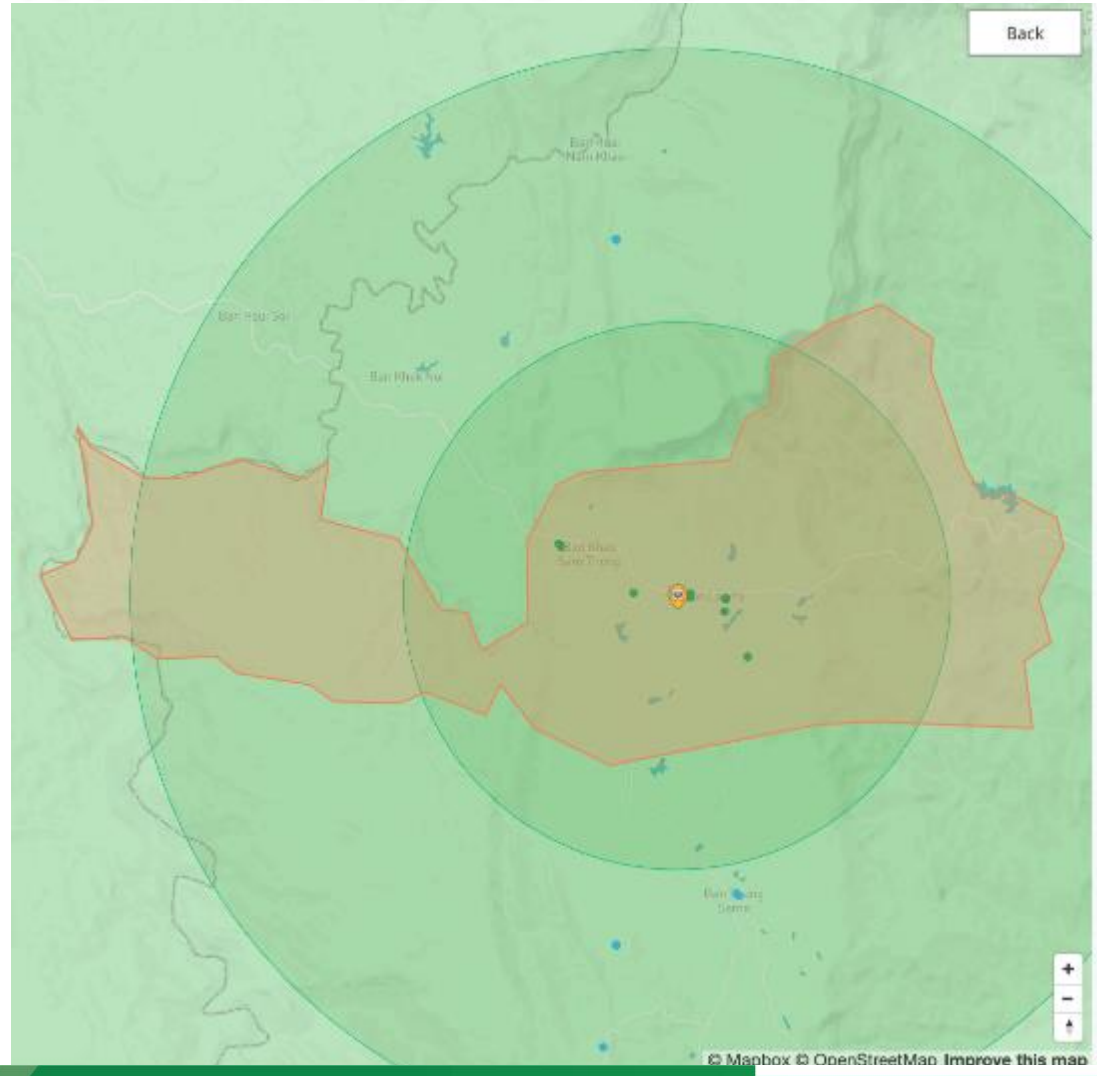
ตัวอย่างโจทย์วิจัย RCT

#4 เงินอุดหนุนควรจัดสรรไปที่ใคร ?

1. โอนให้ผู้ปกครอง 100%
2. โอนให้โรงเรียน 100%
3. โอนให้โรงเรียน และผู้ปกครอง
   1) 50:50 ?
   2) 25:75 ?
   3) 75:25 ?

สถาบันวิจัยเศรษฐกิจ
ป๋วย อึ๊งภากรณ์

ตัวอย่างโจทย์วิจัย RCT #5 – มาตรการส่งเสริมแรงจูงใจในการเก็บข้อมูล/ติดตามของครู

แผนที่ระยะทางจากบ้านถึงโรงเรียน
โรงเรียนแคมป์สนวิทยาคม

ดูรายละเอียด

1-5 กม. 5-10 กม. 10-30 กม. 30-60 กม. มากกว่า 60 กม.

Search:

รหัสโรงเรียน	โรงเรียน	ระยะทาง	จำนวน นร.	%
1067380619	แคมป์สนวิทยาคม	1 km	38	34.55
1067380619	แคมป์สนวิทยาคม	2 km	2	1.82
1067380619	แคมป์สนวิทยาคม	3 km	2	1.82
1067380619	แคมป์สนวิทยาคม	4 km	1	0.91
1067380619	แคมป์สนวิทยาคม	5 km	0	0.00
1067380619	แคมป์สนวิทยาคม	5-10 km	53	48.18
1067380619	แคมป์สนวิทยาคม	10-30 km	12	10.91
1067380619	แคมป์สนวิทยาคม	30-60 km	0	0.00
1067380619	แคมป์สนวิทยาคม	60 km +	1	0.91

Previous 1 Next

6.63 กิโลเมตร
ระยะทางเฉลี่ย

110 คน
จำนวนเด็กนักเรียน

EEF

ร่วมเป็นส่วนหนึ่ง

ในการ ‘ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา’

https://www.eef.or.th/donate/

www.EEF.or.th EEFthailand